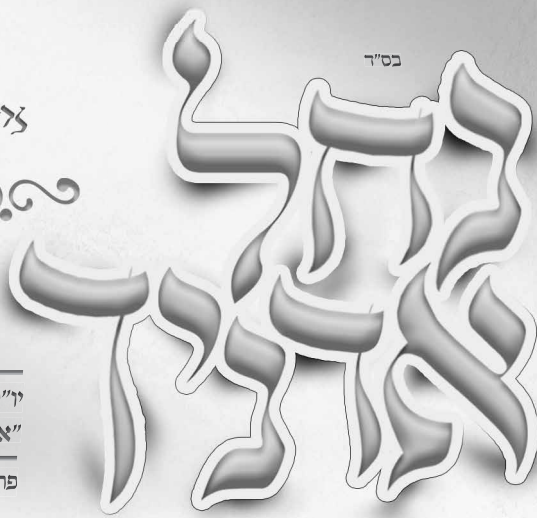


להגדלת נעים תורה וחסידות  
מגדל היוצא מעוד



יו"ל ע"י התאחדות האברכים  
"אדנים לתורה" דחסידי זוטשקא  
פר' ויקרא תשפ"ה • גליון ש'

## גדל קדומים

מעייין נובע במשנת כ"ק מרן רבוה"ק זי"ע

## הזקי הגדול

פלאות התורה מאוצרותיו של  
הגד"ה ר' זרח רונטל שליט"א

### גדלות שבת הגדול

הנס הגדול שנעשה באותו שבת והשפעתו לדורות

#### תוקף הנס בשבת הגדול

הנה בטעם שנקרא השבת "שבת הגדול" מובא בטור סימן ת"ל ובדעת זקנים מבעלי התוס' (שמות יב, ג) ובשבלי הלסט סימן ר"ה שזה על שם הנס הגדול שנעשה בו, שכיון שפסח מצרים היה ביום חמישי (שבת פ"ו ע"ג) אזי יום לקיחת השה לקרבן פסח הוא ד' ימים קודל"ב בעשור (שמות יב-ט) שחל להיות בשבת. ובנ"י חששו מאד. וכדי להבין מדוע כ"כ פחדו בני"י שישקלם המצרים נביא את המובא בספר חסידים (סימן תשנ"ה) שבמצרים כ"כ החשיבו את הכבשים שהיה להם לחש שלחשו באוזן הטלה, ואז היה יוצא שד מתוך האוזן ואומר עתידות. ולכן צוה הקב"ה לקשרו לכרעי המטה ודוקא לעשות הכל מתוך בזיון, ובספר מזמרת הארץ פ' בא מוסיף על הספר חסידים שלכן כתוב "משכו וקחו" וכו' "ושחטו הפסח" - היינו לשחוט אותו ע"ז שיש לו פה - שח.

ומובא בספר המנהגים לרבי אייזיק מטורנא זצ"ל, שהציווי "משכו וקחו לכם צאן" (ב, טו) הנונה שהיו צריכים למושב ולגורו על גבי קרקע ולקושרו אח"כ לכרעי המטה לבנות אלהי מצרים לעיניהם. ואמר הקב"ה לישראל, עתה תראו הפלא אשר אעשה לכם. כאשר לקחו הפסחים היו הכבשים פועים, ולמרות ששמעו מצרים ומעיהם תחנתו מרוב גיון וכעס לא יכלו להזיק לבני"י מאומה, וע"ש הנס הזה קוראים אותו "שבת הגדול".

#### טעם ציון הנס בשבת דייקא

והנה מקשה ע"ז הבית יוסף (באור"ח סימן ת"ל) שא"כ צריכים כל הד' ימים אלו - להקרא "ימים הגדולים" שבכולם נמשך אותו נס. ומתוך שעיקר הנס היה ביום הראשון שראו הלקיחה בפעם הראשונה ולא יכלו לעשות לבני"י כלום, אבל אח"כ בשאר הימים כבר נתרגלו. וע"פ דברנו הנ"ל לכאורה צ"ע שעיקר הבזיון היה אח"כ בצליה ובאכילתו.

והנה מובא בדברי יואל פישט נפלא שעל פי דבריו יתיישבו דברי הבית יוסף, הנה מכת חושך היתה לבנ"י רק ששה ימים, ונחלקה לשני חלקים שלשת הימים הראשונים שהיה חושך פשוט, והג' אחרונים היה כפול ומכופל. וכן היה למכת חושך ג"כ תועלת לבני"י שלא יראו המצרים אין שבני"י קוברים בג' ימי האפילה ארבעה חלקים מחמשה מבני"י ר"ל, וכדי שיוכלו לראות מה יש לכל מצרי במטמוניו. אבל זמן המכה, רבינו בחיי היה זה בחודש אדר, ולרמב"ן בחודש ניסן. ומוכיח הדברי יואל כרמב"ן, שהיו רבינו בחיי שהיה באדר, א"כ אח"כ יכלו המצרים לראות שחסר רבים מבני"י, שנפטרו ממגיפה נוראית שלא היתה מתחילת הבריאה. וע"כ מכריע שסדר הדברים היה כך: מכת חושך התחילה ג' ימים קודם שבת הגדול בימי ד' ה' בשבוע, וז' ח' ט' לחודש. ובאותם ג' ימים נפטרו ונקברו כל ה-80% מכלל"י. אבל בגלל החושך - לא ידעו מזה המצרים. ואח"כ היה שבת הגדול בי' ניסן א"ל לקבור מתים ולפתוח כספות. א"כ אין צורך שהיו המצרים במצב של חושך, לכן נפתחו עיני המצרים וראו את בזיון לקיחת אילם וכפיתתו למסת היהודי, וכבר לא ראו כלום זולת זאת מרוב צער.

ואח"כ בימי א' ב' ג' בשבוע - י"א י"ב י"ג בניסן היה החושך החזק שיראו בני"י את כל המטמוניות, וביום י"ד ניסן כשהתחילו המצרים לראות כבר היה כבר הרבה ערב רב שבאו להתחבר לכלל"י, ולא ראו שחסר מבני"י שעי"ז נתמלא החיסרון.

המשך בעמוד ב' <<<

הוכנה אמנם טראוי אולם דברי הרמ"א קוימו במלואם. ובאמת נראה הטעם בזה כיון שבפסח נידונים על התבואה, וישראל עובדים את בוראם באכילה הזמן גרמא להשפיע לבני ישראל שפע רב בגשמיות, וכלשון קדשו של רבינו הנחל יצחק (הגש"פ עמי מ"ח): "אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן. יש לרמז בזה, שאחר חג הפסח בו נתעלו ישראל במדריגתן ובהשגתן, שוב אין הם אומרים "אפיקו מן", כלומר הביאו מזון ופרנסה, שע"י הארת חג

שמעתי מפה קדוש הרב רבי מרדכי מנאדבורנא זללה"ה כשהי' בקליין ועודדין בשבת פרשת החודש, בפסוק (שמות י"ב ט) "אל תאכלו ממנו נא", פירש"י ז"ל "שאינו צלוי כל צרכו קורהו נא בלשון ערבי", עד כאן לשון רש"י, והנה יש כאן סתירת רש"י ז"ל מפסוק (שמות י"ב ט) דבר נא פירש"י "אין נא אלא לשון בקשה", והרי בכאן פירש"י שאינו צלוי כל צרכו קורהו נא בלשון ערבי. אלמא דתיבת 'נא' יש לו פירוש אחר גם כן, והאיך כתב רש"י אין נא אלא לשון בקשה. אמנם לי נראה דבאמת אין נא אלא לשון בקשה, וגם בפסוק אל תאכלו ממנו נא לשון בקשה, רצה לומר הדנה במנהגו של עולם שמקבצים ומבקשים קמחא דפסחא לחלק לעניים, וכל דכפין ייתי ויכול וכל דצריך ייתי ויפסח, אבל מהראוי והנכון שהקרבן פסח יעשה כל אדם משלו ולא יצטרך לבקשות וקבצנות של הנדיבים, אשר על כן השי"ת צוה לברך את ישראל לומר שהם אל תאכלו ממנו נ"א לשון בקשה מאחרים, אלא כל אחד ואחד יעשה את הפסח משלו בהרחבה, ושלא יצטרכו בני ישראל זה לזה. וסיים בה הכי בהאי לישנא והנה עתה בזו הרגע אומרים אחי התורה הזאת בשמי במתיבתא דרקיעא' עד כאן דפח"ח. (תשמעתנו לשמע בני דצדיק כתמר יפרח וכל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם ותאמר אסתר למלך בש"ם מרדכי זי"ע

(היון צדק' להג"ה צ"ר מנחם מענדל שפירא מדראגמידיעשט צדוק' ל')

הפסח מתחזקת האמונה, ואין המח והמחשבה נתונים לדברים כאלו, כי לבם סמוך ובטוח בד' שיתן להם כל צרכם. ועוד, שלאחר חג הפסח נודך ונתעלה טבעם עד שאין להם צורך בכל אלו, ודי בלחם עוני כדי צורך הגוף. "וזו התשובה לשאלת הבן החכם, כי טעם העדות והחוקים והמשפטים של חג הפסח בפרט ושל כל השנה בכלל, הוא כדי לרומם השגתם של ישראל ולהאי מוחם ודעתם באמונה בחי העולמים, עד שכבר לא יפטרם בפניהם על ענינים גשמיים, רק כל מחשבותם יהיו נתונים לעבודת השי"ת". א"ע"כ לשון קדשו.

לכן בקש רבינו הק' מנדבורנא זי"ע אבא כתבת בתורתך "אל תאכלו ממנו נא".

א. ודכוניו כד הוינא טליא בעת עריכת הסדר אצל רביה"ק הנחל יצחק, כשאמר ד"ק אלו ביקש ממנו בנו רביה"ק הנור דוד לעורר שבאמת מעשיו לא יצטרכו ישראל זה לזה ולא יצטרכו לבקש. ולעמתי ביון ברכה מרובה לשפע רב לכלל ישראל  
ב. פעם אחת כשיספר כ"ק אדמו"ר מווערדיין זי"ע (חנן רבינו הנחל יצחק) סיפור זה להג"ד אברהם דב אוריבאן אב"ד טבריא זצ"ל, ענה לו בזה"ל: "אני מאמין לסיפור זה כמו שאני מאמין לפסוק בתורה". [לאח"ז אמר האדמו"ר מווערדיין לימים נודע לי שהוא מצאצאי הרה"ק 'התולדות' זי"ע והובנתי מהיכן נובע אמונתו האיתנה בצדיקי אמת].

## זבחי אלוקים רוח נשברה

הנשמה ולא מצד הגוף החומרי, כי כאשר הגוף רוצה להיות חסיד שלא ע"פ הנשמה הוא נעשה בעל מרה שחורה, משא"כ אם השברון לב בא מצד הנשמה, וכמ"ש (איו"ב ל"ב ה) "נשמת ש-די תבינם" שהנשמה מורה לו כמה מתוקה היא העבודה ומתוך כך מתעוררים בו רגשי מרירות על שהוא מרוחק מזה, זוהי הקריאה של חיבה שהשי"ת מעוררו באופן של רחמים עני"ז יבוא לידי מרירות נכונה המביאה אצ"כ לקירבה לאלקות.

והנה הכהנים שהם מסטרא חסד צריכים להיות בשמחה תמיד ועל כן כתב הזוה"ק שאין להם לזבוח הקרבנות, כי אע"פ שמצוה עליהם לזרוק את הדם על המזבח ולהקטיר האימורים שכשזרק את הדם על המזבח נוכח ה' אז המרירות באה מצד קרבת ד', אבל בשעת שחיטה, שמתעסק אז עם זבחת הבהמה שאינה עדיין עבודה לפני ד' שהרי כשרה בזר ממילא אין לכהן להתעסק עם זה, כי רק מרירות שבאה מצד קריאה של חיבה ומצד הנשמה אין לחוש שיהי' בה צד מרה שחורה והכהן שהוא מסטרא חסד צריך זהירות גדולה שלא להכשל במרה שחורה.

וזה יתכן מ"ש באוהב ישראל (פרשת צו) "אדם כי יקריב מכס" שמי שהוא בבחי' אדם הגבוה אז הקרבן שלו הוא "מכס" כלומר מעצמכם שמקרב נר"ן שלו אל הנקודה הפנימית, והיינו ע"י זה שמסתכל לשרשו כמ"ש (משלי ד כ"ה) "עיניך לנכח יביטו" נכ"ח הוא ר"ת נ'שמת כל ח'י, שכשהאדם מביט תמיד לנוכח שורשו בעולמות העליונים עי"ז בא לידי זבחות אמיתי ויוכל לקרב את עצמו אל השי"ת וזהו הקרבן המובחר, "מן הבהמה מן הצאן וגו' תקריבו את קרבנכם" זה קאי על המון עם שאינם בבחינת אדם להקריב קרבן נפשו ברוחניות לכן הם מקריבים קרבנות כפשוטו "מן הבהמה וגו'" עכ"ה ק."

וזה עולה בקנה אחד עם האמור למעלה שהזבח המובחר הוא כאשר המרירות באה מצד הנשמה וזה אומר "מכס" מהנשמה שהיא האדם, ואז הוא קרבן מובחר. אבל אם הוא מתמרמר מצד הגוף "מן הבהמה", זה אינו הקרבן הנבחר לד' כי מתערבת בו מרה שחורה.

ויהי רצון שזוכה לעבוד את השי"ת בשמחה ובטוב לב מרוב כל וזוכה להקריב קרבן פסח במועדו בביאת משיח צדקנו בב"א.

הדורות שליטת

וכל המרבה לספר... הרי זה משובח!  
תמיד רצית לספר ביציאת מצרים כל אותו הלילה.  
השנה - תזכה בעזרת ה' לעשות זאת!  
הספר הנפלא  
מאת הגאון החסיד הרב ר' זרח רונטל שליט"א

מיתוקות סיפור יציאת מצרים

הספר ששינה לחלוטין את ליל הסדר בקרב מאות אלפי יהודים שזכו באמפתיות לקיים את המצוה הקדושה והחיובית הזו בשלמות.  
אתה חייב את זה לעצמך!

ניתן להשיג את הספר בנקודות ההפצה בבתי כנסיות  
052.763.0003  
וכן אצל המתבר

אין ספור ידיעות מיוחדות, תיאורים עוצרי נשימה, מדרשים עלומים וביאורים מותקנים מדרש נמצאים בספר כמז"כ ניתן להשיג את הספר הנפלא בבית מדרשינו

ושחט את בן הבקר וגו' והקריבו בני אהרן הכהנים וגו', פרש"י "מקבלה ואילך מצות כהונה לימד על השחיטה שכשרה בזר", אכן בזה"ק (פרשת נשא) אמר רבי אלעזר ושחט אחר ולא כהן שכהן אסור לו לעורר דין כי הכהנים אוזנים במדת החסד ואסור לו לכהן לעורר דין, ומשמע שנחלקו בזה תורת הנגלה ותורת הנסתר אם יש רשות לכהן לשחוט אלא שאין עליו חיוב או שאסור לו לכהן לשחוט.

והנה נחלקו הראשונים בטעם הקרבנות, הרמב"ן הביא בשם הרמב"ם בספר המורה כי טעם הקרבנות לבטל הדעות המשובשות שהיו עובדים לבקר וצאן, וזבחתם לד' ירפא את האמונות הרעות שהם מדוי הנפש. והרמב"ן חולק על זה בתוקף כי לא יתכן שהקרבנות שהם לחם אשה ריח ניחוח לד' יבואו רק להוציא מליבן של רשעים וטפשי עולם.

לכן נוקט הרמב"ן הטעם שע"י הקרבת הקרבן יחשוב האדם כי מכיון שחטא לאלוקיו בגופו ובנפשו ה' ראוי שיספך דמו וישרף גופו, לולא חסד הבורא שלקח ממנו תמורה נפש תחת נפש וקרבת התמיד הוא בעבור שלא ינצלו הרבים מחטאו תמיד, וכתב שדברים אלו מתקבלים ומושכים את הלב כדברי אגדה. ועל דרך האמת כתב הרמב"ן שיש בקרבנות סוד נעלם, והרמז בזה מה שארז"ל (מנחות ק"ט) שבקרבנות לא נזכר שם אלוקים רק שם הוי' בלבד כי הקרבן הוא במידת הדין והזביחה לשם הוי' לבדו והוא כביכול צורך גבוה עש"ב.

ויתכן לומר בדרך אפשר שרק עפ"י תורת הנסתר שהקרבן הוא במידת הדין והזביחה לשם הוי' לבדו לכן אסור לכהן שהוא מצד מידת החסד לשחוט, אבל לפי דרך הנגלה שהוא לבטל דעות המשובשות או לעורר הלב לתשובה מצד נפש תחת נפש אין זה סתירה למדת החסד של הכהנים, כי חסד גדול עשה עמנו אלוקינו שנוכל להתכפר ע"י קרבן ומנחה.

אכן יתכן לבאר בזה בס"ד עפ"ד הזוה"ק, ששני מזבחות היו אחד מזבח הפנימי והוא עומד לשמחה כי שמן וקטורת ישמח לב ומזבח השני עומד בחוץ להקריב עליו קרבנות, והדין נמצא במזבח החיצון וחזוהו ושמחה והתקשרות האורות הם ממזבח הפנימי וכאשר מקטירין קטורת מזבח הפנימי מתבטל הדין ממזבח החיצון עתתדה"ק.

והנה ידוע שעיקר הזבח הוא "זבחי אלוקים רוח נשברה" (התלים י"א י"ט) אלא שצריך זהירות שיהי' הרוח נשברה במרירות טובה ולא במרירות של מרה שחורה, ובספ"ה ק" תורת שלום להרשב"ב מליובאוויטש זי"ע (י"ט כסלו העתה לפ"ק) הביא מכתבי קודש של אדמו"ר הזקן זי"ע, שענין מרירות של מרה שחורה הוא מחמת שרצה שהגוף יהי' חסיד. והקשה הרשב"ב זי"ע הרי ודאי כל העבודה היא שגם הגוף תתקשר לעבודת החסידות שהרי הנשמה ממילא חסידה וקדושה היא, אלא הכונה שרצה שגוף יהי' חסיד שלא ע"י הנשמה, לכן הוא ממש"ן על עצמו מרה שחורה, לכן לפי שרצה שיהי' כך או כך ואינו מצליח בכך, לכן הוא במרה שחורה מה שהוא רוצה, הוא בעצמו אינו יודע, לכן הוא במרה שחורה שזה אינו כלום אלא שנעשה עי"ז כלי שבור - אטראנטע, ואינו נעשה כלי לאלקות. רק מרירות הנכונה היא ע"י השגה שמישיג איזה ענין אלוקי והוא מתבונן בזה ומתקבל בקרבן טוב טעם בהשגה לאלקות, ואח"כ הוא מתבונן היכן הוא מעמדו ומצבו ומתוך כך בא למרירות שעל ידה נעשה כלי לאלקות ואח"כ הולך עם השגתו זאת לעבוד את השי"ת מתוך קירוב לאלקות, עכ"ה.

וזהו לכא' הענין שכתב בספ"ה ק" אוהב ישראל (ליקוטים), שאותם חסידים שעולים למדרגות שאין ראויים להן באים לשגגון ומרה שחורה רח"ל רק צריך להמתין לקריאה של חיבה כדי לעלות במעלות, וזהו שארז"ל (עני"ו רש"י) "לכל אמירות ולכל ציונים קדמה קריאה לשון חיבה" כי אסור להרוס לעלות אל ד' מבלי שתוקדם לכן קריאה מן השמים, עש"ב.

ויתכן שלכן נרמז ענין זה בקרבנות דייקא כי הקרבנות מיוסדים על "זבחי אלוקים רוח נשברה", אולם צריך שהמרירות תבוא ע"י קריאה מצד

המשך מעמוד א' <<<  
ולפי"ז ג"כ מיושבת קושיית ר' יוסף שרק שבבת היה הנס, שבשבת יכלו המצרים לראות, ובנס לא יכלו לעשות לבני" כלום, אבל אח"כ לא היה הנס הזה, כי לא ראו כלום בגלל מכת חושך.

### קרב"פ בשה דייקא לבטל העי"ז

ואי' בגמ' פסחים (דף ג' ע"ב) במעשה שבא לפני ר' יהודה בן בתירא גוי שהתפאר שמצליח להערים ולהסתיר זהותו ולאכול מקרבן פסח אע"פ שנאמר בו "כל בן נכר וכל ערל לא יאכל בו" (שמות י"ב-ט), "ואנא קאכילנא משופרא שופרא. אמר לו רבי יהודה בן בתירא וכי האכילון מהאליה, ומבאר המהרש"ל שהטעה אותו ר' יהודה בן בתירא שישחוב שכל האיסור להאכיל לבן נכר הוא רק מהמובחר שזה האליה. ולכן טען לו שהאליה היא המשובחת האמורה, ובה שלא קיבל ממנה ראייה שלא הצליח להטעותם. וכאשר ביקש בחבורתו מהאליה אמרו לו אליה עולה לגבוה קא סלקא, ושאלו אותו מי אמר לך לבקש מהאליה ענה רבי"ב, והבינו שיש דברים בגו, וכאשר בדקו וגילו שהוא גוי, הרגוהו.

והנ"ס שם (ד"ה מאל"ה) הקשה מהיכן ידע רבי"ב שהגוי יקריב טלה, אולי יקריב גדי עיזים שג"כ כשר לקר"פ, והגדי אין אליהו קריבה, ומתוך שרוב פסחיהם היה טלה.

ולכאורה צריך עיון שמוזב באור החיים הק' עה"פ "מן הכבשים או מן העיזים תקחו" שכבר כתב"י "ויקחו להם איש שה לבית אבות", אלא לומר לך שאפילו כשיש כבשים יוכל לקחת עיזים לכן סמך תקחו אל העיזים, שאין שום היזור לכבש על עז. וכן מצינו אצל ברהק שבתקשה מיעקב שיקח שני גדיי עיזים ופרש"י א' לפסח וא' לחגיגה וא"כ מנין לתוס' שרוב פסחיהן כבשים היו.

ומביא הרש"ש בפסחים על הגמ' שחגיגת ארבעה עשר בא מהכבשים ומן העיזים, ואומר שהגמ' רוצה לומר בזה חידוש שהיה הוא אמינא שכמו שבפסח יש עדיפות להביא כבש יותר מעז, אזי ג"כ חגיגת י"ד שנאכל לצורך הקר"פ ג"כ יש היזור להביא דוקא כבש, וקמ"ה שבשלמים אין שום הבדלה, ורק בקרבן פסח היה היזור בכבש. והסיבה לכך מובא ברמב"ן שכיון שהע"ז של מצרים הוא טלה, וכן בני" עבדוהו בגלותם היה ענין מה שיותר לעשות ביטול מאותו ע"ז. ולהראות שאע"פ שמזל ניסן טלה, ושחטו את הטלה בשיא תוקף מזל טלה, שהוא בט"ו לחודש, ועכ"ז יצאו ממצרים. ולכן יש היזור להביא קר"פ דוקא כבש. והנה בזה גופא שהקב"ה נתן שתי אפשרויות לקחת הקרבן פסח או מהכבשים או מהעיזים, וכדברי האוה"ח הק' שהקב"ה הדגיש שאין הבדל ממש, א"כ יכלו בני" לבחור לקחת עז ואז לא היו נכנסים לסיכון של מלחמה מול המצרים.

אך בני" לא נתייראו מהמצרים בכלל, ולקחו דוקא כבש אילים הנערץ של מצרים וכדי להכניס אצבע בעינו של המצרי, בזה היה חידוש שבני" הבינו מעצמם שלמרות שאפשר להביא מהעיזים - לוקחים דוקא מהכבשים.

### מוחין גדולות ע"י ביטול העי"ז

וכאן נבוא לדברי הקדושת לוי, שהנס היה שקיבלו באותו שבת מוחין גדולות, וכאשר יש מוחין גדולות ומשיגים גדלות ה' אזי אין שום מורא ופחד משום דבר מגודל השגתם שקיבלו באותו שבת קודש. ומתאימים דבריו הק' עם דברי הדברי דוד עה"פ של פ' החודש וציוני קר"פ "דברו אל כל עדת בני" ואמר רשב"י שחלקו משה ואהרן כבוד זה לזה והדיבור יוצא מבין שניהם כאילו שניהם מדברים. שלכאורה צריך להבין על מה עשה ה' ככה שישמענו פרשה זו בשני קולות של אהרן ומשה יחדיו. ומבאר הדברי דוד ע"פ הגמ' שתי קלא לא משתמעין, חוץ מדבר חביב שאפשר ג"כ בתרי קלי. וזה מה שהתורה מציינת כאן, שלכאורה מאחר ובני" היו במצרים עובדי ע"ז ובאים לומר להם "משכו וקחו לכם צאן" בשתי קולות, שאם היו דבוקים וחספים בע"ז לא היה זה דבר חביב שיוכלו לשמוע בתרי קל"כ, וכיון שכתוב מיד אח"כ "וילכו ויעשו בני" כאשר צוה ה' את משה", מכאן ראייה שזה דיבור חביב לבני", שרצו לעזוב ידיהם מע"ז. ולזה באמת בש"ק י' ניסן קיבלו מוחין גדולות לעשות הפסח באופן של ביטול העי"ז באופן מוחלט ללא פחד ומורא.

והשגת בני" מה שתוס' אומר בפסחים שרוב פסחיהם היו כבשים, שדוקא בגלל שלכתחילה היה אפשרות לקחת ג"כ מהעיזים והם בחור לבטל העי"ז ע"י לקיחת כבש, א"כ לדורות העיזים חביב ומהדר לישאל להביא קרבן פסח דוקא מהכבשים ולא מהעיזים.

# הלכות ערב פסח שחל בשבת – ליל הסדר (א)

**סדר ליל שבת:** יש נוהגים בשבת זו לקדש ולהתחיל סעודתם בחדר צדדי או מרפסת ואח"כ נכנסים לביתם להמשיך סעודתם במאכלי שבת שהתבשלו בכלי פסח (ואף שאין לצאת לצאת באמצע הסעודה למקום אחר כשאינו זמן קצר כמבואר ברמ"א סי' קע"ח, לצורך מצוה הקילו, וי"ע בשו"ת מנח"י ח"ו סימ"ח) נפרט כמה הלכות.

**ברכה על שאר המאכלים:** אין צריכים לברך על המאכלים לפניהם ולאחריהם דנחשב כסעודה אחת ולא הוא כסילוק שולחן שקי"ל שצריך לברך לפניהם ולאחריהם (הליכ"ש, חוט שני, וע"ע סי' מגילת ספר פכ"ו דנחשב כסעודה אחת ולא הוא כסילוק שולחן וכן נפק"מ לגבי חתונת כסאופים מה"ב' אחר סילוק שולחנות אם יטעו לברך וע"ע חו"מ סי' כ"ו סק"ד ומגילת ספר שם), ואף בסעודת שבת ביום יכולים לנהוג כן אף באופן שכבר עבר סוף זמן אכילת חמץ מ"מ לא היה כסילוק הדגומים רק מטעם איסור לא נחשב כסילוק (תוס').

**ברכהמ"ז:** לכתחילה יחזור לברך ברכהמ"ז במקום שאכלו פת (דצריך לברך במקום שאכלו פת כמבואר בס' קפ"ד סי' א' ולכתחילה לא מועיל דעתו ורואה מקומו אף מחדר לחדר (מ"ב שם), ויש שהקילו ברואה מקומו אף מבית לחצר (שו"ת שם), ובשעת הדחק (עינין דגומא ליה במ"ב שם), יש להקל דאם רואה מקומו אין צריך לחזור ואפשר גם דעתו מהני לענין מחדר לחדר אך לא לענין בית וחצר (מ"ב שם), ויש עצה שיכניס לפיו כזית פת ויאכלנו במקום שמשמש כמקום הסעודה ולא יצטרך לחזור.

**קידוש במקום סעודה:** אין לקדש אחד כגון בסלון ולהתחיל סעודתו בחדר אחר דצריך שיהיה קידוש במקום סעודה אלא א"כ רואה מקומו ודעתו עליו, וגם ראוי שהנרות יהיו בשני המקומות, אך לא מועיל לקדש בסלון ולהתחיל סעודתו בחדר מדרגות אף אם רואה מקומו ודעתו עליו לרוב פוסקים דין חדר מדרגות כמבית לחצר אלא א"כ היא שעת הדחק (עינין שו"ת שם ר"ע סי' א').

**שחרית:** משכימין לתפילת שחרית ואומרים יוצר לשבת הגדול (פמ"ג ת"ל מ"ו סי' א'), ומפטירין 'ועברה' (באר היטב), ואין מאריכין בתפילה כדי שיהא שהות לסעודת שבת.

**סעודת שחרית:** נהגו בכל הדורות לקיים סעודת שבת על פת חמץ (מבית לז), אלו אנשים שהאוכל נכנס להם בין השיניים ואינם יכולים בשום אופן לקנות השיניים, יאכלו מצה שאין יוצאים יד"ח מצה בליל פסח, כגון מצה מבושלת או מטוגנת בשמן עמוקי, או יאכלו רק החלק הרך של החלה.

יש נוהגים להחמיר לחלק הסעודה לשנים, כמו כל יו"ט שחל במוצ"ש, ואף שמעיקר הדין אפשר לקיים סי"ג רק מחצות, מ"מ חוששים לדעות שאף קודם אפשר (מ"א סימן תמ"ז), (ואף אלו יחמירו לאכל עוד תבשיל אחר תצות לחוש לדיעות החולקים), אך לקטנים שיש חשש שיפוררו החמץ וכמו"כ לנשים וכל מי שקשה לו אין צריך להחמיר בזה אלא יאכלו סעודה אחת ואחרי"צ יאכלו פירות וכיו"ב לס"ג.

**הנוהגים לחלק הסעודה לשניים:** היות דסעודה ראשונה היא עיקר סעודת שבת, טוב שיאכלו בו שני תבשילין הדגים והביצים. ואם חוששין לאכילה גסה ואוכלים כסעודה שניה הביצים יכינו הביצים לפני סעודה שניה ולא לפני הראשונה מחשש ברירה אלתה. כמו"כ צריך להפסיק בין הסעודות בברכה"ז ולצאת מהמקום כרבע שעה.

**סוף זמן אכילת חמץ:** ימהר לגמור סעודתו עד סוף זמן אכילת חמץ שזמנו **10:01**, ולמנהג רבו"ק **9:00**. ואם נתאחר לקום יתפלל שחרית ויאכל מיד סעודת שבת קודם קריה"ת ומוסף, ולא יאכל הרבה אלא קצת יותר מביצה. ואם נתאחר עוד בתפילתו ועדיין הוא לא אכל סעודת שבת כלל, יש לסמוך להקל על הזמן הפני שיהא. ומ"מ אם נתאחר עוד ועדיין הוא לפני תפילה אין לאכול חמץ ולענין אכילת מצה חידש החת"ס דיכול לאכול מצה היות ואכילת שבת דאורייתא דוחה איסור אכילת מצה

בער"פ. אבל הפוסקים לא נקטו כן, אלא חכמים העמידו דבריהם בין באיסור אכילת חמץ ובין באיסור אכילת מצה בער"פ. אלא א"כ לילדים שלא מבניים ענין יציאת מצרים.

**הגיע סוף זמן אכילת חמץ:** מותר להמשיך לאכול מאכלי פסח אחר סוף זמן אכילת חמץ, ואין צריך ברכה לפניו ולא נחשב סילוק מן הפת (מבית לז). וא"כ לברך מיד ברכה"ז על הפת ולהמשיך לאכול שאר המאכלים כי צריך לאוכלם בתוך הסעודה של שבת.

**אחר סיום אכילת חמץ:** אחר סיום אכילת החמץ מנערים הבגדים שאכל בהם, ואוספים כל הפיזורים מהמפה ומהרצפה ומבערים אותם ע"י השלכה לאסלה שבביהכ"ס, ולא בפח האשפה הביתי ולא בפח האשפה שבבנין מגורים משותף. אבל לפח טמון הנמצא ברה"ר מותר להשליך (מנח"י ח"ו סי' ט), וכמו"כ ינער הפיזורים מהמטאטא לאסלה, ואת המטאטא יצניע עם שאר כלי החמץ במקום שנמכר לגוי, ואם המקום שיחדו למכירה לגוי דבוק בדבק על הארון אפשר להוריד ולפתוח ואח"כ לסגור בחזרה, ואין בו משום תופר (קרבן נתנאל).

**לפני סוף זמן ביעור חמץ:** אם נשאר חמץ חתיכות גדולות, אם עדיין לפני סוף זמן ביעור מותר לפרורו ולבער דלא היה עדין מוקצה. ולאחר שהגיע הזמן הוא מוקצה ואסור בטלטול. אך מותר לכבד הבית ע"י מטאטא דהוי טלטול מן הצד לצורך שבת (שו"ע תמ"ו בה"ל סי' א').

**ינקה היטב הפה והשיניים** משיורי חמץ או בידיים או במברשת רכה יבשה בלי משחת שיניים (שבט הלי ח"ה סימ"ח), או במתזית מים באופן שיועד שלא יצא דם מהשיניים. ואם ספק לו אם יצא דם אפשר להקל (שו"ת סי' ט), וכן יכול לטשוף הפה עם מי פה או עם מים חמים.

**אחר ביעור חמץ** יש לבטל החמץ ואומרים נוסח כל סומרא וכו' (שו"ע תמ"ז), ויכול לומר ה'יהי רצון' (מבית לז), וכן זמן ביעור חמץ וביטולו ביום שב"ק בשעה **11:21**.

**מותר לסדר הבית אחרי הסעודות,** כשכוונתו שיהא מסודר לכבוד שבת ולא משום הכנה לחג. וכמו"כ מותר להכניס למקרר כל שאריות האוכל שנשאר (ש"פ), אחרי"צ יעסקו בתורה, כמובא במ"א מהזהו"ק שרשב"י נהג לקיים סי"ג בד"ת.

## הכנות לליל הסדר

**אסור להכין שום דבר משבת לחג לפני צאת השבת** (שו"ע תר"ג), וע"כ אסור לערוך שולחן הסדר, וכן אסור להוציא מהמקפא מאכלים קפואים כדי שיפשירו עד הלילה. [אא"כ רוצה לאכול מהם בשבת. או באופן שמונח דבר שראוי לאכילה עתה אחורי מאכל הקפוא, מותר להוציא המאכל הקפוא להגיע לדבר שמונח אחריו]. כמו"כ המתארחים בליל הסדר אצל אחרים יזהרו שלא לטלטל כלום בשבת לצורך הלילה.

**אין לומר שרצונו לישון כדי שיוכל להיות נעור בלילה,** ויש להזהר שלא לומר לילדים בשבת שילכו לישון שיהיה להם כח להיות ערים בלילה. אבל לומר להם ללכת לישון בלי לפרט הסיבה מותר. ללכת למקוה לכבוד הלילה מותר (מנח"ש). זמן צאת השבת לאופק ב"ב [לר"ת] בשעה **8:21**.

**עם צאת השבת,** הנשים שאינן מתפללות ערבית אומרות: ברוך המבדיל בין קודש לקודש ואח"כ מותר להעביר אש, להדליק גז וכן שאר ההכנות.

**מעריב:** מתפללים ערבית של יו"ט ואחרי "אתה חברתנו" אומרים 'ותודיענו', ואם שכח אינו חוזר כיון שאמרה על כוס בהבדלה. אף אם רק המשך ואמר ותתן לנו ה' אלו קונו וכו' אינו חוזר שאם יחזור יפסיד את אמירת השם (שב"ל ח"ט סימן כ"א).

# הרה"ג ר' יהושע לאנגויער שליט"א לאכול בשבת בבוקר בבית שהשכירו לנכרי

יש לי שכן שנוסע לכל הפסח, ולכן משכיר את כל הבית לנכרי, יש לי מפתח של הבית, האם מותר לי להכנס לביתו ולאכול שם את סעודות השבת בערב פסח, גם בלי לשאול רשותו, שהרי הבית אינו שלו והוא מושכר לנכרי, ואולי מהנכרי אין צריך לשאול רשות, או שמא זה מכהה את השכירות, שאנשים נכנסים לביתו של נכרי ללא רשות, וממילא צריך לבקש רשות מהנכרי?

## תשובה לשאלה משבוע שעבר

**השאלה בקצרה:** כבוד שרוצה לעשות סיום מסכת בערב פסח [השנה זה מוקדם ליום חמישי] ויום קודם כבר למד גם את החלק האחרון של הגמרא, האם עדיין יכול לעשות סיום למחרת?

**תשובה:** נקדים בשאלה נוספת, יש ארבע מסכתות בש"ס שמסתיימים במימרא של א"ר אלעזר א"ה הנינא תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם וכו', אל תקרי בניך אלא בוניך. והם ב'רכות נ'זיר י'במות כ'ריתות, וסימנך ר"ת של בניך.

**והנה** כבוד רצה לעשות סיום מסכת על מסכת ברכות, וגמר את המסכת ביום רביעי בבוקר קודם התפילה, והשאר רק את החלק האחרון של המסכת, אמר רבי אלעזר, בתפילת שחרית של יום רביעי, כמובן שאמר אגדתא זו, ונשאלת השאלה האם עדיין יכול לעשות מחו סיום מסכת, או שנחשב שכבר סיים את המסכת? [יש לציין שאין פירש"י על מימרא זו, כך שגם אם היה מקום לומר שמכיון שרגיל ללמוד את הגמרא עם פירש"י, כי עוד שלא למד את פירש"י עדיין לא נחשב שסיים, אבל על מימרא זו אין פירש"י].

**ואין** לומר שזה תפילה, וזה לימוד, כי גם אמירת ברייתא זו, היא לא בשביל תפילה, אלא לצורך לימוד, וכמו שכתב בסידור **צלותא דאברהם**, שלכן תקנו לומר זאת, כדי לומר קדיש דרבנן לאחר אגדתא. ואמרינן בסוטה (דף מט ע"א) שהעולם עומד על קדושה דסידרא [קדושה של ובא לציין] ואיהא שמייה רבא דאגדתא, וכתב בתשב"ץ (ח"ב סימן ט) וזהו שאנו אומרים סדר קדושה דובא לציין גואל, ואומרים אחריו אגדה של תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם ועונין אחריו קדיש ויהא שמייה רבא. [וכעין זה מבואר בשו"ע (א"ח סימן 6) שלכן קבעו ללמוד בכל יום פרק איזהו מקומן, ובריייתא דר' ישמעאל, כדי שיזכה כל אדם ללמוד בכל יום מקרא משנה וגמרא, דבריייתא דר' ישמעאל הוי במקום גמרא, שהמדרש כגמרא].

**ולכאורה** יש לומר שאין זה נחשב לסיום, כי לא התכוון ללמוד לשם מסכת ברכות, ויש לו עצה, לבדוק במפרשים, למה הביאו את הבריייתא הזו בסוף מסכת ברכות, ואין זה נסמך למה שאמרו קודם, וכשילמד לאחר מכן את הבריייתא בסיום, יראה שאין זה דומה לבריייתא שאמר בבוקר, ופנים חדשות באו לכאן ויכול לסיים. **אמנם** בעניינו כשבאמת סיים את המסכת, לכאורה אם זה עדיין באותו יום של הסיום, ועדיין יש לו את השמחה של הסיום, יכול שוב לעשות סיום מסכת, אבל אם כבר סיים יום קודם, כתב בסוף ספר אהל תמיד בשם מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל שאם למד מסכת ושכח להשאיר קטע בסוף וגמר את הכל, שוב אינו יכול לעשות סיום אח"כ.

**אלא** שיתכן שכל דברי מרן הגרי"ש אמורים כאשר כבר למד עד הסוף את המסכת, ואז רוצה לעשות סיום מסכת, על סמך מה שלמד, אבל אם לא רצה לסיים, אלא רק למד את הגמרא כדי להכינו היטב שיבין בשעת הסיום, הרי שלא התכוון כלל לסיים, ולא היה לו עדיין את השמחה של הסיום, וממילא יכול לעשות סיום למחר, ולאכול בערב פסח.

**וכעין** זה כתב בספר **אוצר י"ד החיים** (סימן הקטס) להגאון **רבי ישכר דוב באב"ד**, אם כבר סיים מסכת, ואחר כך באו עוד אנשים ורוצים שיסיים עמהם גם כן, אפשר לחזור ולסיים עמהם ג"כ, והביא ראיה מהגמרא ביומא (דף פ"ג ע"ב) רב הוה פסיק [היה קורא] סידרא [פרשה מן הנביאים או מן הכתובים] קמיה דרבי, נכנס רבי חייא, וחזר שוב על הפרשה..., ומשמע שאפשר לסיים כמה פעמים [כלומר שהבין שוב עשה סיום על פרקי נביאים וכתובים, וכשנכנס רבי חייא סיים שוב], בשביל מי שעדיין לא שמע את הסיום, ואפילו שהתכוון בפירוש לסיים בתחילה. עוד כתב שם להביא ראיה מזה שאפשר לעשות סיום גם על נביאים וכתובים שהרי רב סיים נביאים וכתובים, [ואפשר לדחות, שדווקא בזמניהם שלא היה להם גמרא, ולמדו את הגמרא ופירושה בתוך הנביאים והכתובים, אבל כהיום לאחר שיש לנו גמרא, אין עושים סיום רק על גמרא, וצ"ע].

# שיעבוד וגאולת הדעת במצרים

## ענין גלות הדעת והדיבור

ידוע מהארז"ל ה'ק' ענין פסח שהוא מלשון "פסח", שמרבים בו לספר ביציאת מצרים. וביאור הענין בס"ד, דהנה בספ"ק מבואר דגלות מצרים לא ה' בעיקר גלות גופני, רק שיעבוד נפשי, ומבואר שהי' גלות הדעת של ישראל וכן הדיבור של ישראל, וענינם אחד. כי הדיבור הגלוי של הדעת, שבלי דעת א"א להחשב מדבר שזוהו יתרון האדם מהחי. ובספ"ק איתא שגלות הדיבור הוא הקשה ביותר שא"א לומר דבר של קדושה לפני הבו"ה, וכל זה בא ע"י גלות הדעת, שאז ל"ש שהדיבור שהוא גלוי הדעת הי' כראוי.

וענין גלות הדעת שמפריע לדיבור של קדושה, הוא כמובן שטטוש האמונה. וזה הי' בגלות הדעת במצרים. והענין, שמצרים עבדו למזל טלה בכור המזלות, והאמינו שהממשלה בעוה"ז ניתן למזלות. ואף שהשי"ת ברא את העולם, מ"מ אין זה לפי כבודו להתעסק ולהשיג על בראי מטה, וכמו שהביא הרמב"ן סו"פ בא דעה כוזבת זו של אומות העולם. וכשירדו ישראל למצרים ונכנסו למ"ט שיערי טומאה, הי' הדעת שלהם בגלות, והאמונה הי' בחשכות, שנתגבר עליהם קליפת מצרים. ומסתמא זה הי' הטענה הללו עו"ו וכו' שאין הכונה לע"י בפועל שהרי אפי' שמם ומלבושם לא שינו. והיו גודרים בעריות, ובזכות נשים צדקניות נאלו ממצרים, אלא שכשהאמונה רופפת נחשב לע"ו. וע"ז הי' התשובה מאת הבו"ה לא עבדו אלא מתוך שיעבוד וטורף הדעת, שהדעת הי' בגלות ע"י השעבוד הקשה.

**וכאשר** הי' הדעת והאמונה בגלות, ממילא הי' גם הדיבור בגלות ולא יכלו להתפלל ואפילו להוציא קול של קדושה לפני השי"ת. ושמעתי שפרעה הוא אותיות פ"ה ר"ע, היפך מפה סח, שכאשר הדיבור בגלות, הוא בחי' פה רע, וזוהו גבר קליפת מצרים, על הדעת שפרעה אותיות עורף שהוא כנגד המח והדעת של ישראל, ואותיות הדיבור של כלל ישראל. והכל אחד כמבואר. ולא יכלו להתפלל לפני השי"ת. רק אחר שמת מלך מצרים, ונחלשה הקליפה הקשה, אז הי' רק ויאנחו ויזעקו, והשי"ת המתין לקול זעקה זו, וקיבל אותה ברחמים, ועורר רחמי לגאול את בניו.

## ע"י הגברת האמונה יצא הדעת מהגלות

וכשמשו רבנו נצטווה מפי הגבורה לגאול את ישראל, טען לפניו אחר שיש בהם דלטורין מספרי לה"ה, הרי שהם מגבירים קליפת הפ"ה ר"ע על דיבורם, ואיך יוכל הדיבור שלהם לצאת מן הגלות. והשי"ת השיבו שהוא נותן להם בהקפה, על סמך שיעבוד את האלו' על ההר הזה. ומרע"ה טען שהוא עול שפתיים, פירוש וכשרואה שהדיבור קשה עליו, וכיון שהוא הראש של כלל ישראל, הרי הסימן שהדיבור של כלל ישראל הוא בגלות עמוק מאוד. והרי הסיבה לכן הוא בגם האמונה והדעת, ולזה 'והן לא יאמינו לי', ואל' השי"ת שיעשה לפניהם את האותות ואז יראו שהשי"ת מלכותו בכל משלה, אפילו על נחשים ושאר הקליפות, ועל היאור אליל מצרים שהי' לו מסתמא שייכות למזל טלה, ששותין מן היאור. וכן הי' באמת שמרע"ה עשה האותות ומיד ויאמן העם והשתחוה להשי"ת שראה את עניים משמי שמים, ויקוד העם וישתחוו, והי' זה קידה והשתחויו אחרי זמן רב של גלות הדעת באופן מבהיל.

ומעתה נצטוו מרע"ה לעשות עשרה מכות, למען ידעו ישראל שהשי"ת משדד מערכות הטבע והוא מנהיג בעליונים ובתחתונים, ואפילו על מצרים הי' צריך להשפיע קצת אמונה, וידעו מצרים כי אני ה', למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ דייקא, ולא רק בשמים, למען ישבר קליפת מצרים מעל ישראל.

ולקראת מכת בכורות, שקליפות בכורת מצרים הי' עיקר הקליפה נגד הדעת של כלל ישראל, נצטוו ישראל לקשור הטלה למטותיהם ולגלות בפה מלא "ובח פסח

הוא לה", לשבר קליפת הדעת וקליפת הדיבור, והמצרים היו שומעים זה והיו שניהם קהות, שקליפת הפ"ה ר"ע הי' נחלש עי"ו, ולא יכלו לומר להם דבר.

## גאולת הדיבור כאשר רואים מלכות ה'

והנה יתבאר דברי הרמב"ן הידועים בסו"פ בא, שכאשר מבאר הענין של הניסים הנגלים המגלים על הנסים הנסתרים, ושאין לאיש חלק בתורת משה אם לא יאמין כן, וזה ענין זכר יציא"מ בכל מצוה ובכל יום. מוסיף שזה הענין של רוממות הקול בתפלה שבאים לכה"כ להתפלל בקול ולומר בריותין אנחנו. והכונה שלאחר שבטל שיבוש האמונה יוצא גם הדיבור מן הגלות, ואפשר לפנות אליו בקול רם ולומר בריותין אנחנו, שאז מרגישים איך שהוא בורא אותנו בכל רגע, ומעומק הלב צועקים בריותין אנחנו. ולכן בפסח שהדעת יוצא מהגלות, נצטוונו על פ"ה ס"ח, להודיע גבורות השי"ת ושהוא משגיח בעליונים ובתחתונים כרצונו.

**ובזה** יובן מה שכתב בתרגום יונתן עה"פ "קול נתנו בבית ד' כיום מועד", להכונה ליום מועד חג הפסח, שאז יש התעוררות מיוחדת להודות ולהתפלל בקול רם, כי כאשר הדיבור יוצא מן הגלות, אזי יתקף יש להכנס אותו בכל הכח לקדושת התפילה.

**ובזה** יש ליישב קו' מהרש"א ע"ד ר"ג כל שלא אמר ג' דברים אלה בפסח לא יצא יד"ח, ומק' מהרש"א מ"ש משאר מצוות דסגי בכונה בלב, ובברכת המצוות וכאן צריך לפרש בפיו הטעמים של ג' המצוות. [ומהרש"א ס"ל דזה מגדר קיום ג' המצוות, ולא מגדר 'והגדת לבנך', ולא כדעת הרמב"ן]. ולהנ"ל מבואר דכיון בפסח הדיבור של כל ישראל יוצא מן הגלות, על כן צריך לקדשו מיד ככל האפשר, ומצות פה סח לומר מצוות הלילה.

**ובז"ל** מ"ש בעבודת ישראל "הלילא פקע אגרא", שע"י ההלל פסק בחינת מציץ מן החרכים, ונתגלה מלכות שמים. והביאור דע"י אכילת ק"פ שהוא ביטול שבושי הדעות באמונה, ובפרט שאוכלים עם מצה מיכלא דמהימנותא ובפרט עפ"ד בעל התיניא אין התינוק יודע לקרא אבא עד שאוכל כזית דגן, שע"י המצה יכולים לקרוא אבא, ולומר בריותין אנחנו, ונתקדש הדעת ונתברר האמונה. ואומרים הלל בקדושה נפלאה, וכשאומרים מי כד' אלוקנו וגו' המשפילי לראות בשמים ובארץ, אז נשתבר התקרה ר"ל המסך המבדיל, ואומרים שאין שום שינוי בין השמים להארץ המשפילי לראות בשוה בשמים ובארץ, שהשי"ת משגיח בשוה בעליונים ובתחתונים לעשות בהם כרצונו.

**ובזה** יובן מ"ש התוס' בערבי פסחים לומר ז' לשונות של הילול, דלפיכך אנחנו כו', כנגד ז' רקיעים, ולכא' מה ענין ז' רקיעים לכאן, ולהנ"ל יבואר שלא רק התקרה יש לשבור, רק את כל הז' רקיעים צריך לקרוע ע"י ההלל, וכמו שהי' במעמד הר סיני שקרע ז' רקיעים וראו הכל שאין עוד מלבדו.

**ובזה** יובן מה שבהלל הגדול שמשבחים על כל הנפלאות של יציאת מצרים מסיימים "נותן לחם לכל בשר כל"ח", שאחרי שמתבוננים הנפלאות הגלויות, באים להשיג שגם הטבע הוא נסים נסתרים, ואפילו מה שנותן לנו פרנסה לכל בשר הוא נס נפלא מאוד, ועל הכל צריך להודות לקל השמים, שמלכותו בין על השמים ובין על הארץ.

# הלכות פסח מגן ערן

השמועה עשתה לה כנפיים ועברה מפה לאוזן ותעבור הרינה בכל הגולה כולה כי בליאזא מתאספים להם בני עליה ועובדי ה' מופלגים תחת גלול של הרב בעל התניא שם מודרכים מדרגה אחר מדרגה בסולם העולה במעלות שהציב רבי פינחס בן יאייר לזכות להגיע לשלמות עבודת ה' באמת.

**כאשר** נקבצו ובאו בני עליה רבים, סידר הרב' וחילק את התלמידים לקבוצות נפרדות, שהיו קורים להם 'חדרים'. כל 'חדר' מנה חלק אחד של תלמידים מיוחדים ועובדי ה' מופלגים, והרבי הודיק כל קבוצה באופן אישי ופרטי.

**באחד** ה'חדרים' נמנה היה תלמיד חכם מופלג ועובד ה' באופן נפלא מאד. גם הוא חכריו עלה והתעלה במעלות רמות בשבתו בצל המאור הגדול. הוא היה בעל כשרון נפלא, מעמיק בחסידות עד נבכי עומקה ופנימיותה, והיה לו גם ידיעות נרחבות בחסידות. הוא נמנה מבין ה'משכילים' שבחבורה, כאשר ההשכלה וההעמקה בהבנה העמוקה בחסידות היוותה אצלו יסוד איתן וחזק.

**סיפור** עליו שפעם אחת במוצאי עשרה בטבת היה חלוש מאד מהתענית, ולא היה בכוחו לשבת וללמוד כדרכו. על כן החליט להקדים לישון ולהשיכים למחרת בכוחות מחודשים. הוא נפנה לקרות קרי"ש שעל המיטה. הוא עמד בחלון וקרא קרי"ש בדביקות, ואז נתפש ברעיוניו ובעומק מחשבותיו. כך עמד עד שכוכבי השחר מצאוהו עומד ומצחו חרוש הקמטים שעון על ידו הימנית וכל כולו תפוס שרעפים.

**הימים** היו ימי ניסן כאשר הגיע לראשונה לליאזא וביקש להיכנס את הרבי. המשמש רשם לו פיתקא דרחמי עם שמו ושם אמו, והתלמיד נפנה להמתין לתורו, כאשר הוא מתבונן במחשבותיו לקראת הכניסה הראשונה שלו ליחידות עם הרב' שפקע שמה כרופא נפשות, אשר רבים מצאו אצלו מזור ותעלה לנפשם השוקקה לעבודת קונה וצורה.

**כאשר** עמד בקודש פנימה, ואחר שהצדיק קרא את הקויטל שהגיש לפניו, הרהיב עוז ושאל את הרבי: "אמר נא לי הרבי, מה חסר לי. ואס פלט מיר". - כלומר מה חסר לו בעבודת ה' ובאיזה עניין עליו להשלים את קומתו הרוחנית.

**הצדיק** הביט בו בעיניו החודרות והרכות כאחד וענה: "עס פעלט דיר גארנישט. ברוך ה' אתה ירא אלוקים ולמדן. א"א לומר על משהו שזה חסר לך. אך מה שכן" - אמר הרבי באהבה מגולה, "דארפסט נאר ארויס נעמען די חמץ שהוא הישות וגסות הרוח, ולהכניס בקרבך את המצה, שהוא הענוה והביטול".

"הרי זה ההלכה המובאת בפוסקים" - המשין הרבי בהדרכתו המפלחת כליות ומיישרת מעקשות, - "כלי שנשתמש בו ע"י האור צריך ליבון. וליבון הוא עד שיהיו ניצוצות ניתין או עד כדי שתסיר קליפתו..."

**כשיצא** וכל כולו מרטט אך פניו מאירים באור רבא מעלמא הדין סיפר לסובבים: "הרבי למד עמי הלכה מהל' פסח כמו שלומדים בגן עדן. ובלמוד זה נתן לי הרבי כח לקיים את ההלכה של ליבון בעבודה בפועל ממש. תודה לה"י - סיים בשמחה עילאית, "שכבר יש לי עכשיו במה להתפלל"...

## יעמדו על הברכה מצדיקי הרבים שהרימו תרומתם להוצאת הגליון

ידידנו הנכבד  
הר"ר דוד ריביל שליט"א  
להגיל הולדת הבן  
למזל טוב ובשעט"מ  
ויה"ר שיראה ממנו ומכל יוצ"ח  
רוב נחת דקדושה ובט"ס אב"ר

ידידנו הנכבד  
הר"ר שלמה משה גולדמן שליט"א  
להגיל הולדת הבן  
למזל טוב ובשעט"מ  
ויה"ר שיראה ממנו ומכל יוצ"ח  
רוב נחת דקדושה ובט"ס אב"ר

ידידנו הנכבד  
הרב מאיר משה גרוס שליט"א  
להגיל הולדת הבן  
היניק נתן דוד נ"ו  
למזל טוב ובשעט"מ  
ויה"ר שיראה ממנו ומכל יוצ"ח  
רוב נחת דקדושה ובט"ס אב"ר